

V Bruseli 23. novembra 2022
(OR. en)

15144/22

COH 111
SOC 647

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	22. novembra 2022
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	14481/22
Predmet:	Politika súdržnosti – závery Rady (22. novembra 2022)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o politike súdržnosti, ktoré Rada (všeobecné záležitosti/súdržnosť) schválila na svojom 3910. zasadnutí 22. novembra 2022.

Závery Rady o politike súdržnosti

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE:

1. PRIPOMÍNA svoje závery z júna 2022 k oznámeniu o ôsmej správe o súdržnosti s názvom „Súdržnosť v Európe do roku 2050“;
2. PRIPOMÍNA, že politika súdržnosti je hlavnou politikou, ktorá sa zameriava na sociálno-ekonomický rozvoj regiónov EÚ a jej cieľom je znížiť rozdiely medzi nimi, ako sa uvádza v článku 174 ZFEÚ; a PRIPOMÍNA, že cieľ sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti je jadrom európskeho projektu, a UPRIAMUJE POZORNOSŤ na riziko, že sa zvýšia regionálne rozdiely spôsobené krízami a vyvíjajúcou sa geopolitickou situáciou;
3. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité chrániť finančné záujmy Únie, a s ohľadom na nariadenie o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie;

Pridaná hodnota politiky súdržnosti

4. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti je pružná, moderná a dlhodobá, a OCEŇUJE úlohu, ktorú politika súdržnosti zohráva pri prispievaní k budúcemu rozvoju EÚ z hľadiska posilňovania hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, zlepšovania kvality života občanov EÚ a podpory prechodu na klimaticky neutrálne, obehové, zelené a digitálne hospodárstvo, pričom súčasne zabezpečuje vyvážený vnútorný trh a zvyšuje konkurencieschopnosť EÚ v celosvetovom meradle;

5. **POUKAZUJE** NA pákový efekt, ktorý má politika súdržnosti; **ZDÔRAZŇUJE**, že podľa odhadov každé 1 euro vynaložené na politiku súdržnosti vytvorilo po 15 rokoch od skončenia vykonávacieho obdobia na úrovni EÚ dodatočný HDP vo výške 2,7 eura¹;
6. **PRIPOMÍNA**, že politika súdržnosti je priekopníkom v oblasti využívania hodnotiacich postupov a programovania orientovaného na výsledky. Osvedčené postupy v rámci politiky súdržnosti by sa mohli ďalej rozšíriť do iných politík EÚ;
7. **UZŇÁVA**, že politika súdržnosti nie je krízovým nástrojom, hoci sa preukázalo, že pomáha zmierniť účinky nedávnych kríz, a **ZASTÁVA NÁZOR**, že politika súdržnosti by mala byť schopná prispôbiť sa novému vývoju bez toho, aby boli ohrozené jej štrukturálne a dlhodobé ciele;
8. **ZDÔRAZŇUJE**, že režim zdieľaného riadenia je kľúčovým prvkom, ktorý zabezpečuje účinné vykonávanie politiky súdržnosti, a má pozitívne vplyvy, ktoré prispievajú k:
- zabezpečeniu riadneho zapojenia nižšej ako vnútroštátnej úrovne a zapojenia partnerov v súlade so zásadou partnerstva, čím sa vytvára pocit zodpovednosti za programy a rozvojové trendy, a tiež sa posilňuje spolupatričnosť k európskemu projektu,
 - zlepšeniu kapacity a kvality verejnej správy, jej strategického plánovania v oblasti prístupu k investovaniu, a to na základe náležitej intervenčnej logiky, orientácie na výsledky a rozpočtovej výkonnosti,
 - umožneniu programovania smerom zdola nahor a zároveň prepojeniu nových globálnych trendov s tvorbou vnútroštátnych a regionálnych politík a investičným plánovaním (napr. zameranie na inteligentnú špecializáciu a digitálnu transformáciu, inteligentné mestá, miestne orientovaný prístup, uplatňovanie posudzovania územného vplyvu);

¹ Ôsma správa o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Súdržnosť v Európe do roku 2050, kapitola 9: Vplyv politiky súdržnosti.

9. ZDÔRAZŇUJE, že znásobovanie nástrojov financovania zvyšuje riziko prekrývania s intervenciami v rámci politiky súdržnosti, môže ohroziť schopnosť politiky súdržnosti plniť svoje dlhodobé ciele, zvyšuje náklady na koordináciu a vytvára administratívnu záťaž pre členské štáty, regióny a prijímateľov;
10. ZASTÁVA NÁZOR, že v záujme zabránenia umelej fragmentácii a duplicite investícií, by hranice medzi rôznymi nástrojmi mali byť dobre vymedzené a ďalšie nástroje by mali dopĺňať politiku súdržnosti a mali by byť s ňou synergické;

Programové obdobie 2014 – 2020

11. VÍTA výsledky, ktoré sa dosiahli v programovom období 2014 – 2020, a BERIE NA VEDOMIE analýzu, ktorú Komisia predložila v ôsmej správe o súdržnosti;
12. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné zamerať sa na ukončenie programového obdobia 2014 – 2020, [...] a VYZÝVA Komisiu, aby pri vymedzovaní spôsobov ukončenia zvažila všetky možnosti flexibility, čím sa umožní účinné a efektívne vykonávanie operácií;
13. VYZÝVA Komisiu, členské štáty a regionálne orgány, aby v spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami vo veľkej miere širili a propagovali výsledky a prínosy politiky súdržnosti medzi verejnosťou;

Politika súdržnosti a jej prispôsobená reakcia na nedávne krízy

14. BERIE NA VEDOMIE, že politika súdržnosti zohrala dôležitú úlohu v boji proti hospodárskym dôsledkom krízy COVID-19, a PRIPOMÍNA rýchle prijatie legislatívnych návrhov Komisie týkajúcich sa Kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe (CARE), zvýšeného predbežného financovania zo zdrojov REACT-EU a FAST-CARE;

15. VYZÝVA Komisiu, aby pozorne monitorovala hospodárske a sociálne dôsledky nevyprovokovanej ruskej vojenskej agresie voči Ukrajine vrátane situácie na trhoch s energiou a inflácie a aby v prípade potreby preskúmala ďalšie opatrenia na zabezpečenie úspešného vykonávania programov politiky súdržnosti;

Programové obdobie 2021 – 2027

16. VÍTA skutočnosť, že legislatívny rámec na obdobie 2021 – 2027 poskytuje jednoduchšie a flexibilnejšie vykonávacie pravidlá; VYZÝVA Komisiu, aby posúdila vplyv týchto pravidiel a monitorovala možnosti ďalšieho zjednodušenia, najmä pokiaľ ide o administratívnu záťaž pre všetky zainteresované strany v porovnaní so skutočnou pridanou hodnotou;
17. ZDÔRAZŇUJE prvky programového obdobia 2021 – 2027, ako sú:
- prepojenie medzi politikou súdržnosti a európskym semestrom, ktoré sa v programovom období 2021 – 2027 posilnilo; POUKAZUJE však na to, že je potrebné zabezpečiť rovnováhu medzi miestne orientovaným prístupom a európskymi prioritami,
 - nové kroky smerujúce k vylepšenému systému auditu na základe budovania dlhodobej dôvery,
 - systém základných podmienok; DOMNIEVA sa, že posúdenie splnenia základných podmienok je nevyhnutné pre riadne vykonávanie politiky súdržnosti bez pridania neprimeranej administratívnej záťaže pre členské štáty,
 - riešenia, ktoré pomáhajú zabezpečiť, aby financovanie v oblasti súdržnosti bolo v súlade s environmentálnymi, sociálnymi a klimatickými cieľmi,
 - efektívnejšia intervenčná logika, efektívnejšie systémy ukazovateľov a zjednodušený výkonnostný rámec; ako aj strednodobé preskúmanie programov a partnerských dohôd v roku 2025, ktoré umožní riešiť novo identifikované výzvy,
 - možnosti pri vykonávaní programov zdieľaného riadenia na presun určitých úrovní financovania medzi fondmi a kategóriami regiónov,
 - širšie možnosti kombinovania rôznych foriem podpory, ako sú finančné nástroje a granty;

18. VÍTA skutočnosť, že Komisia poskytla usmernenia týkajúce sa zásady „nespôsobovať významnú škodu“ a zabezpečenia odolnosti proti zmene klímy, a VYZÝVA Komisiu, aby si s členskými štátmi vymieňala príklady najlepších postupov;
19. VYZÝVA členské štáty a Komisiu, aby zabezpečili, že vykonávanie programov na obdobie 2021 – 2027 sa začne bez ďalšieho odkladu, a aby prijali kroky potrebné na urýchlenie vykonávania;
20. VYZÝVA Komisiu a členské štáty, aby prispeli k zjednodušeniu, a to aj prostredníctvom ďalšieho preskúmania potenciálu nových možností, ako je financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi, a zjednodušené vykazovanie nákladov vo všeobecnosti, a VYZÝVA Komisiu, aby sa v tejto súvislosti podelila o príklady najlepších postupov a podporovala členské štáty;
21. ZDÔRAZŇUJE dôležitosť predchádzania podvodom a korupcii a boja proti nim; VYZÝVA členské štáty a Komisiu, aby v týchto oblastiach úzko spolupracovali a aby zvýšili účinnosť systémov kontroly;
22. VYZÝVA členské štáty a Komisiu, aby dostatočne včas pripravili pôdu na účinné strednodobé preskúmanie, pokiaľ ide o obdobie 2021 – 2027;
23. VYZÝVA Komisiu, aby:
 - neustále zdôvodňovala vplyv politiky súdržnosti prostredníctvom analýzy makroekonomických účinkov a účinkov presahovania na všetky regióny s využitím faktov a číselných údajov,
 - určila vplyv investícií v rámci politiky súdržnosti na verejné statky a udržateľnosť uskutočnených investícií,
 - analyzovala viaceré výsledky politiky súdržnosti, a to aj v oblasti hospodárstva, inovácie, digitalizácie, klímy a životného prostredia, ako aj sociálnych vecí;

Územný aspekt politiky súdržnosti

24. DOMNIEVA sa, že základným prvkom politiky súdržnosti je miestne orientovaný prístup, ktorý zohľadňuje územné špecifiká regiónov;
25. POUKAZUJE NA TO, že pri navrhovaní a vykonávaní nástrojov EÚ vrátane tých, ktoré reagujú na neočakávané globálne výzvy, by sa mal zohľadniť územný rozmer;
26. ZDÔRAZŇUJE, že osobitná pozornosť sa musí venovať špecifikám a podpore regiónov, najmä menej rozvinutých, ktoré trpia rôznymi štrukturálnymi alebo trvalými nerovnováhami bez ohľadu na ich pôvod;
27. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti významne prispieva k dosahovaniu cieľov rozvoja vidieckych a mestských oblastí a zároveň podporuje integrované prístupy k územiám;
28. ZDÔRAZŇUJE význam a príležitosti cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce pre členské štáty a ich regióny, ako aj pre krajiny európskeho susedstva a krajiny využívajúce nástroj predvstupovej pomoci, a ZDÔRAZŇUJE, že vzájomná spolupráca prispieva k rozvoju regiónov a k integrácii EÚ;
29. VÍTA príležitosti, ktoré vyplývajú zo začlenenia spolupráce a činností spolupráce do programov cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu, ako aj príspevok politiky súdržnosti k začleneniu makroregionálnych stratégií a stratégií pre morské oblasti;

30. BERIE NA VEDOMIE Fond na spravodlivú transformáciu zriadený v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 s cieľom umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, hospodárske a environmentálne následky, ako aj následky na zamestnanosť, vyplývajúce z prechodu na ciele Únie v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a na klimaticky neutrálne hospodárstvo Únie do roku 2050;
31. VYZÝVA členské štáty, aby urýchlili prípravu, a Komisiu, aby čo najskôr schválila programy spolufinancované z Fondu na spravodlivú transformáciu a príslušné plány spravodlivej transformácie územia;
32. VYZÝVA Komisiu, aby zohľadnila osobitosti prideľovania prostriedkov v rámci NGEU a lehoty na implementáciu týchto zdrojov, a VYZÝVA Komisiu, aby podporovala členské štáty pri včasnom vykonávaní Fondu na spravodlivú transformáciu, najmä v prípade veľkých transformačných projektov;

Politika súdržnosti po roku 2027

33. ZDÔRAZŇUJE význam súdržnosti ako zásady, politiky, cieľa a piliera EÚ a ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné pokračovať v posilňovaní hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na základe silného viacúrovňového riadenia a partnerstva s regionálnymi zainteresovanými stranami a občanmi a v rôznych oblastiach politiky EÚ;
34. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti je politikou pre všetky regióny;
35. VYZÝVA Komisiu, aby čo najskôr po predložení návrhu budúceho viacročného finančného rámca EÚ predložila svoje legislatívne návrhy na obdobie po roku 2027;
36. PRIPOMÍNA, že týmito závermi nie sú dotknuté rokovania o viacročnom finančnom rámci na obdobie po roku 2027 a legislatívnom rámci EÚ v oblasti súdržnosti;

37. VYZÝVA Komisiu, aby:

- posúdila všetky aspekty právnych predpisov na obdobie 2021 – 2027, ďalej preskúmala možnosti, ktoré ponúka prístup založený na výkonnosti, a čo najviac ho využila pri príprave budúceho legislatívneho rámca,
- pokračovala v zjednodušovaní pravidiel prijímania a vykonávania programov politiky súdržnosti, a to na základe osvedčených príkladov a najlepších postupov a s cieľom znížiť administratívnu záťaž pre všetky zainteresované strany,
- harmonizovala vykonávacie pravidlá medzi rôznymi programami EÚ, ktoré prispievajú k podobným cieľom, aby sa zabránilo zbytočnej administratívnej záťaži pre všetky zainteresované strany,
- zabezpečila kontinuitu pravidiel a právnu istotu bez zvýšenia administratívnej záťaže,
- povzbudzovala k širšiemu využívaniu najlepších postupov v prípade preukázaných výsledkov a nízkej miery chybovosti;

38. VYZÝVA Komisiu, aby preskúmala legislatívny rámec politiky súdržnosti a zamerala sa pritom na ciele udržateľného rozvoja EÚ a jej regiónov, a aby pritom mala na zreteli, že by sa mala zaoberať špecifikami všetkých regiónov a ďalej preskúmať situáciu regiónov nachádzajúcich sa v pasci rozvoja a regiónov na vonkajších hraniciach EÚ, s cieľom primerane reagovať na ich osobitné potreby, a mala by poskytnúť osobitné opatrenia na podporu rozvoja najvzdialenejších regiónov;

39. ZDÔRAZŇUJE, že demografické výzvy, ako sú negatívny demografický trend, starnutie obyvateľstva, vyludňovanie a únik mozgov, by mohli výrazne prehĺbiť existujúce územné rozdiely medzi regiónmi, ktoré bránia súdržnosti, rastu a zamestnanosti; VYZÝVA Komisiu, aby preskúmala, ako tieto výzvy primerane riešiť;

40. PRIPOMÍNA, že v prípade niektorých najvzdialenejších regiónov a ostrovných členských štátov môžu demografickými výzvami byť rastúci podiel mladého obyvateľstva a extrémny v hustote obyvateľstva;

41. VYZÝVA Komisiu, aby počas procesu prípravy ďalšieho legislatívneho balíka pokračovala v úzkej spolupráci a výmene informácií s členskými štátmi, pokiaľ ide o kľúčové prvky tvorby a realizácie politiky;
 42. VYZÝVA Komisiu, členské štáty a regionálne orgány, aby dbali na to, aby nebola poškodená súdržnosť pri príprave investičných nástrojov, napr. zabezpečením toho, že únijné a vnútroštátne politiky a nástroje budú prispievať ku konvergencii a znižovaniu asymetrií medzi regiónmi a v rámci nich; [...]
 43. VYZÝVA Komisiu, aby pred zavedením nových nástrojov zhodnotila existujúce politické nástroje EÚ s cieľom zabrániť prekrývaniu s existujúcimi nástrojmi, a najmä pokiaľ ide o politiku súdržnosti. Toto zhodnotenie by malo zahŕňať určenie najúčinnnejšej metódy vykonávania politického rámca EÚ a výsledky hodnotenia rôznych nástrojov;
 44. JE NAĎALEJ ODHODLANÁ viesť pravidelnú politickú diskusiu medzi príslušnými ministrami v Rade pre všeobecné záležitosti s cieľom rokovať o politike súdržnosti, jej vykonávaní a možných výzvach.
-